

Uchwała nr 41
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
z dnia 6 lipca 2026 r.
w sprawie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji
zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania
i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych

Na podstawie art. 41¹ ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 13 ust. 5 i 6 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 10 września 2019 r. w sprawie Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem (Dz. U. z 2019 r. poz. 1743 oraz z 2021 r. poz. 1247) Rada uchwala, co następuje:

§ 1.

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem wyraża niniejszą opinię w przedmiocie projektu rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych, przedstawionego Radzie przez Sekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Katarzynę Lubnauer w dniu 8 maja 2026 r.

W nawiązaniu do projektowanej zmiany § 11 rozporządzenia, który reguluje kryteria ustalania oceny klasyfikacyjnej zachowania, Rada wskazuje, że zachowanie ucznia jest obszarem złożonym, na który składają się właściwe postawy w perspektywie długofalowej, relacje społeczne, odpowiedzialność i rozwój osobisty. Nadmierne uszczegółowienie jednolitych kryteriów na poziomie rozporządzenia może ograniczyć możliwość adekwatnego uwzględnienia indywidualnej sytuacji ucznia i specyfiki danej społeczności szkolnej. Ocena z zachowania wyrażona w ramach konkretnej skali, analogicznie do ocen z przedmiotów szkolnych, należy obecnie do rzadkości, jeśli chodzi o systemy oświaty w skali globalnej. Co do zasady w innych krajach dbałość o kultywowanie właściwych postaw jest zachowywana poprzez mechanizmy analogiczne do tych stosowanych w miejscach pracy, tj. zbieranie przez przełożonego

informacji, które następnie są uzupełniane własnymi obserwacjami, co ostatecznie daje podstawę do wyrażenia opinii w postaci oceny opisowej. Rada postuluje opcjonalnie albo całkowitą rezygnację z ocen z zachowania, albo rozważenie pozostawienia szkołom większej swobody w określaniu szczegółowych kryteriów oceny zachowania z zachowaniem ogólnych standardów określonych w przepisach powszechnie obowiązujących. Kryteria oceny z zachowania powinny być ustalane przez szkołę w ramach statutu przyjętego na mocy decyzji rady szkoły lub rady pedagogicznej wspólnie z radą rodziców i przy zaangażowaniu uczniów. Podane w projekcie rozporządzenia mogłyby być przy takim rozwiązaniu traktowane jak propozycja, a nie z góry narzucone ramy.

Odnosząc się do projektowanych zmian w § 12a rozporządzenia dotyczącym prac domowych, Rada zauważa potrzebę zachowania równowagi pomiędzy wspieraniem samodzielności uczniów a zapewnieniem im odpowiednich warunków do nauki i odpoczynku poza zajęciami szkolnymi. Rada zwraca uwagę, że skuteczność pracy domowej zależy przede wszystkim od jej jakości, adekwatności do możliwości ucznia i właściwego przygotowania metodycznego nauczyciela. Zadania wykonywane w czasie poza zajęciami dydaktycznymi grają ważną rolę nie tylko w procesie edukacyjnym, ale również w rozwoju społecznym i osobistym młodego człowieka. W tym kontekście szczególnego zadbania wymaga przygotowanie nauczycieli do formułowania wartościowych zadań domowych, przy czym jesteśmy świadomi, że ta kwestia nie jest możliwa do zmiany wyłącznie w drodze wprowadzenia nowych regulacji do rozporządzenia. Potrzebne w tej mierze są kroki w ramach procesu kształcenia nauczycieli i wewnętrzne działania podejmowane przez szkoły. Nie można zaprzeczyć, że dobrze sformułowana praca domowa powinna służyć, jak wskazuje na to projektowany § 12a ust. 1 pkt 2 rozporządzenia, „utrwalaniu, rozwijaniu lub praktycznemu zastosowaniu treści nauczania realizowanych na zajęciach”, przy czym przytoczone określenia są tak szerokie, że praktycznie w każdym indywidualnym przypadku można udowodnić, że te cechy mogą zostać spełnione przez polecenie wykonania jakiegokolwiek pracy w domu. W przekonaniu Rady bardziej zasadne byłoby określenie we wskazanej proponowanej zmianie jedynej cechy, której praca domowa nie powinna mieć, tzn. dana praca nie może być kontynuacją realizowania treści, na których

wprowadzenie zabrakło czasu na zajęciach dydaktycznych z nauczycielem. Rada wskazuje również na potrzebę przeanalizowania proponowanego nowego § 12a ust. 4 rozporządzenia, zgodnie z którym przy ustalaniu rocznej oceny klasyfikacyjnej z danych zajęć edukacyjnych nauczyciel może uwzględnić systematyczność ucznia w wykonywaniu prac domowych. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega, zgodnie z art. 44b ust. 3 *in principio* ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881, 1019 oraz z 2026 r. poz. 203, 319), na „rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności” – ze wspomnianego przepisu nie wynika w żadnym stopniu, by ocenie przez nauczycieli podlegała systematyczność w wykonywaniu jakichkolwiek zadań.

Rada zwraca również uwagę na proponowany § 17a ust. 1 pkt 1, który przewiduje przeprowadzanie egzaminów wyłącznie w szkole, do której uczeń został zapisany, w bezpośredniej obecności komisji i bez możliwości użycia środków komunikacji elektronicznej. Rozwiązanie to może działać nie tylko na niekorzyść wobec uczniów, którym przyczyny zdrowotne lub losowe i inne okoliczności uniemożliwiają stawienie się na egzaminie osobiście, lecz również może prowadzić do pogłębienia nierówności edukacyjnych wynikających z miejsca zamieszkania ucznia. W praktyce znacząca część uczniów korzystających z edukacji domowej mieszka w małych miejscowościach lub na obszarach wiejskich, często w znacznej odległości od szkół, do których są formalnie zapisani. W wielu przypadkach oznacza to konieczność odbywania wielogodzinnych podróży przez uczniów i ich rodziny wyłącznie w celu przystąpienia do egzaminów klasyfikacyjnych. Szczególnie dotyczy to uczniów młodszych klas szkoły podstawowej, dla których długotrwałe dojazdy stanowią istotne obciążenie organizacyjne i psychofizyczne. Należy podkreślić, że rozwój narzędzi cyfrowych oraz doświadczenia zdobyte przez system oświaty w zakresie zdalnej organizacji procesów edukacyjnych pozwalają obecnie na zapewnienie odpowiedniego poziomu wiarygodności i bezpieczeństwa egzaminów przeprowadzanych online. Wprowadzenie możliwości przeprowadzania egzaminów w formie zdalnej przynajmniej jako rozwiązania fakultatywnego, za zgodą dyrektora szkoły i komisji egzaminacyjnej, mogłoby skutecznie ograniczyć bariery związane z dostępem do edukacji. Ponadto należy zauważyć, że edukacja domowa jest przewidzianą przez ustawodawcę równoprawną

formą realizacji obowiązku szkolnego. Projektowane rozwiązanie może w praktyce ograniczać dostępność tej formy kształcenia poprzez nakładanie na uczniów i ich rodziny dodatkowych obciążeń organizacyjnych oraz finansowych związanych z koniecznością wielokrotnych dojazdów do szkoły. W szczególności dotyczy to rodzin zamieszkujących obszary wiejskie i małe miejscowości, gdzie dostęp do szkół prowadzących uczniów w edukacji domowej jest często ograniczony. W konsekwencji proponowany przepis może prowadzić do sytuacji, w której możliwość korzystania z edukacji domowej będzie uzależniona nie od potrzeb i wyboru rodziny, lecz od jej miejsca zamieszkania i możliwości logistycznych. Taki skutek pozostaje w sprzeczności z zasadą równego dostępu do edukacji oraz ideą zapewnienia rodzicom prawa do wyboru formy kształcenia swoich dzieci. W związku z powyższym, Rada uznaje za zasadne uzupełnienie projektowanych przepisów o możliwość przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych, poprawkowych oraz sprawdzianów wiadomości i umiejętności przy wykorzystaniu środków komunikacji elektronicznej, zwłaszcza w odniesieniu do uczniów edukacji domowej i uczniów klas młodszych, a także w szczególnie uzasadnionych przypadkach natury zdrowotnej i losowej.

§ 2.

Uchwałę przekazuje się Ministrowi Edukacji.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
Piotr Stec
Hubert Jerzy Taładaj